ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลแพงใหญ่

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

ชื่อ นายบัวกัน หงษ์คำ

ความชำนาญ การทำเกษตรแบบผสมผสาน โคก หนอง นา สวนเกษตร

ที่อยู่ 7 หมู่ 5 บ้านหนองดินจี่ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ ..... 086-2450048.....

นายบัวกัน หงษ์คำ อายุ 67 ปี ยึดหลักตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูกหลาน มีความรู้ด้านการการทำเกษตรแบบผสมผสาน โคก หนอง นา สวนเกษตร ปลูกฝักทอง ต้นหอม พุทรา กล้วย ทำการเกษตรพอเพียง ส่งเสริมเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ยินดีถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร

ชื่อ นายสิบศรี แช่มชื่น

ความชำนาญ ปลูกพริก หอม ผัก สวนเกษตร

ที่อยู่ 29 หมู่ 13 บ้านโคกสะอาด ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....098-1183029.....

นายสิบศรี แช่มชื่น อายุ 50 ปี ยึดหลักตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของคนในชุมชน มีความรู้ด้านการปลูกพริก ทำการเกษตรพอเพียง ส่งเสริมเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ยินดีถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

ชื่อ นางสาวกาญจนา ทองหยอด

ความชำนาญ ปลูกแก้วมังกร พริก สวนเกษตร

ที่อยู่ 48 หมู่ 6 บ้านจิก ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....094-2953136.....

นางสาวกาญจนา ทองหยอด อายุ 41 ปี ยึดหลักตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูกหลาน มีความรู้ด้านการปลูกแก้วมังกร พริก ทำการเกษตรพอเพียง ส่งเสริมเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ยินดีถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

ชื่อ นายหอม ปักษาพันธ์
ความชำนาญ จักสาน สานหวด
ที่อยู่ 32 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นายหอม ปักษาพันธ์ อายุ 86 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูกหลาน มีความรู้ ความชำนาญ เรื่องการสานหวด จากไผ่ เป็นต้น

ขั้นเตรียมเส้นตอก

ใช้พร้าตัดไม้ไผ่เฮี้ยจากกอ โดยเลือกลำที่ไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป ใช้เลื่อยตัวให้เป็นปล้อง ๆ โดยทิ้งส่วนที่เป็นข้อ ความยาวของไม้ไผ่ที่เลื่อยนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของหวด เช่น ถ้าสานหวดใหญ่จะตัดไม้ให้ยาว 35 นิ้ว หวดขนาดกลาง 30 นิ้ว หวดขนาดเล็ก 25 นิ้ว เป็นต้น

ใช้พร้าผ่าไม้ไผ่เป็นซีก (ชาวบ้านเรียก **กีบ**) ขนกดความกว้างของซีกไม้ไผ่ หวดขนาใหญ่ กว่าง 0.5 ซม. หวดขนาดกลาง กว้าง 0.8 ซม. หวดขนาดเล็ก กว้าง 0.6 ซม.

การจักส่วยตอก คือ การเหลาซีกไม้ไผ่เพื่อลบคมของซีกไม้ตรงกลางออก แล้วเหลาหัวท้ายของซีกไม้ให้เรียวลง

การจักตอก คือ การเอาส่วนที่เป็น เนื้อไม้และเปลือกไม้ไผ่ (ติวไม้) แยกออกจากกันซีกหนึ่งจะจักเป็นเส้นตอกได้ประมาณ 8-10 เส้นการจักตอกสำหรับสานหวด ควรหาลำไม้ไผ่ที่ค่อนข้างอ่อน ความยาวของเส้นตอก ทำตามขนกดที่กล่าวข้างต้น

ขั้นนำเส้นตอกที่จักไว้ไปผึ่งแดดย่าง หรือรมควัน

นำเส้นตอกที่ จักเสร็จแล้วผึ่งแดดให้แห้ง ถ้าเป็นฤดูก็ใช้วิธีรมควัน จะทำให้ไม่มีรา ขึ้น การผึ่งแดดใช้เวลา 2-3 วันถ้ารมควันก็ให้สังเกตดูสีของเส้นตอก เป็นสี น้ำตาล ก็ถือว่าใช้ได้ เมื่อเส้นตอกผึ่งแดดหรือรมควันได้ที่แล้ว มัดตอกเป็นมัด ๆ ตามความยาวของเส้นตอก แต่ชะขนาดไว้

ขั้นตอนการสานหวด

- การก่อหวดใช้ตอกเป็นเปลือกไผ่ (ติว ไม้) สานก่อรวมกันกับตอกธรรมดา วางในนวตั้ง 4 เส้น แนวนอน 8 เส้น สานขัดเป็นลาย 3 โดยเริ่มจากจุดกึ่งกลาง สานไปข้างจุดกึ่ง สานไปข้างละ 13 ชัด

- รอบปลุกก้นหวด นำเอมหวดที่ก่อแล้วมาหักมุมที่จุดกึ่งกลางแล้ว สานลาย 3 ไป รอบ ๆ หวดจนหมดเส้นตอกทั้ง 2 ข้าง

- การสานหวด ถ้าสานความสูงของหวดยังไม่ได้ขนาด ก็สามารถใช้เส้นตอกเพิ่มความสูงได้แล้วสานเพิ่มเข้าไปอีกทั้ง2 ข้าง

- การไพหวด เมื่อความสูงได้ตามความต้องการแล้ว จะใช้ตอกไพ มาสานขัดหวดเป็นขัดลาย 3 โดยใช้ตอกไพ 3 เส้น สานลายขัดไล่กันไปให้รอบ แล้ว ตัดเส้นตอกที่ยาวเกินไปทิ้งเพื่อเตรียมม้วนในขั้นตอนสุดท้าย

- การม้วนหวดเริ่มจากด้านข้างของหวด ใช้นิ้วมือหักม้วนไปตามลาย ม้วนต่อกันไปเรื่อย ๆ จนถึงกึ่งกลายและเหน็บเส้นตอก 2 –3 เส้น สุดท้ายลงไปตามลาย ของหวดแต่ละข้างก็จะได้หวดนึ่งข้าวที่สมบูรณ์

วัสดุอุปกรณ์การทำหวดนึ่งข้าว พร้า เลื่อย ไม้ไผ่เฮี้ย เศษผ้า

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

ชื่อ นายบุญมี สีสิทธิ์
ความชำนาญ จักสาน สุ่มไก่
ที่อยู่ 18 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นายบุญมี สีสิทธิ์ อายุ 52 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูก หลาน มีความรู้ ความชำนาญ เรื่องการสานสุ่มไก่ จากไผ่ เป็นต้น ซึ่งในหมู่บ้านมีชาวบ้านจำนวนมากที่ชื่นชอบและนิยมกีฬาชนไก่ จึงมีการเลี้ยงไก่ชนเป็นจำนวนมาก และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงดูไก่ชนอย่างใกล้ชิดคือสุ่มไก่ ซึ่งสุ่มไก่นี้สานได้ง่าย มีราคาถูกและใช้ประโยชน์ได้ดี การสานสุ่มไก่นี้ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานมากสืบทอดมาทั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ จึงได้มีการสานสุ่มสืบต่อกันมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันก็ได้สานสุ่มเป็นอาชีพ เพราะด้วยวัยที่มากขึ้นทุกวัน ไม่สามารถออกไปทำงานได้ จึงยึดอาชีพสานสุ่มไก่ขายเป็นหลัก และภายในหมู่บ้านก็หาคนที่จะมาสานสุ่มไก่นี้ยากมากส่วนมากก็จะเป็นคนแก่ที่อยู่แต่บ้าน และส่วนใหญ่ก็เสียชีวิตกันหลายคนแล้ว และในการสานสุ่มไก่ขายก็เป็นการใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่มากมายในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์

วัตถุดิบ ไม้ไผ่ที่ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไปอายุประมาณ 2 ปี

เครื่องมือและอุปกรณ์

1. เลื่อยคันธนู ใช้เลื่อยตัดข้อปลายลำไผ่ และเลื่อยตัดปากสุ่มเมื่อสานสุ่มไก่ เสร็จแล้ว
2. มีดพร้า ใช้ผ่าลำไผ่และเหลาจักตอกไผ่เพื่อแยกส่วนในและส่วนผิวของไผ่ ซึ่งส่วนผิวที่ใช้งานจะมีความเหนียวง่ายต่อการจักสาน
3. ค้อน ใช้ตอกตะขอข้อไผ่หลักหมุดยึดส่วนหัวสุ่มไก่เมื่อสานขึ้นรูป

การจักตอกไม้

1. ใช้เลื่อยคันธนูเลื่อยตัดข้อปล้องแรกของไผ่ทิ้งเพื่อให้ผ่าลำไผ่ได้สะดวก
2. ผ่าลำไผ่ออกมาเป็นเส้น ๆ
3. จักตอกเส้นไผ่เป็นตอกยืน ตอกยาว และตอกไผ่ตีน (ส่วนข้อไผ่ที่มีตาไผ่) ความกว้างของตอกแต่ละแบบโดยประมาณ คือ ตอกยืน 1.3–1.7 ซม. ตอกยาว 0.8 ซม. และตอกไผ่ตีน 1.6–2.0 ซึ่งไผ่หนึ่งลำเหลาจักตอกได้ตอกยืนใช้สานสุ่มไก่ได้ 1 ใบ และตอกยาวสานสุ่มไก่ได้ 2 ใบ ส่วนที่เป็นข้อไผ่นำมาเหลาเป็นตะขอข้อไผ่หลักหมุดยึดหัวสุ่ม เพื่อไม่ให้สุ่ม ขยับเขยื้อนในขณะ สานขึ้นรูป

การสานสุ่มไก่

- เริ่มจากสานตอกยาวและตอกยืนเป็นหัวสุ่มแบบลายขัด

ขั้นตอนการผลิต

1. ใช้ค้อนตอกตะขอข้อไผ่หลักหมุดยึดหัวสุ่มบนพื้นดินลานกว้าง เพื่อยึดสุ่มไก่ ไว้ใน การสาน ขึ้นรูป
2. ใช้ตอกยาวสานรอบ ๆ สุ่มไก่เพื่อขึ้นรูปแบบลายหนึ่ง (ยกหนึ่งข้ามหนึ่ง) โดยจุดเริ่มต้นของตอก ยาวแต่ละเส้น เปลี่ยน ตำแหน่งไปเรื่อย ๆ เพื่อให้สุ่มไก่ได้รูปทรงกลม
3. สานตีนสุ่มไก่ โดยใช้ตอกไผ่ตีนประมาณ 5 เส้น
4. ใช้เลื่อยคันธนูเลื่อยตัดส่วนตอกยืนที่ยื่นยาวตีนสุ่มไก่ทิ้งไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

ชื่อ นายอุเทน สิทธิจินดา

ความชำนาญ จักสาน ปุ้งกี๋ ตระกร้า เข่ง พัดลมมือถืออย่างประณีต

ที่อยู่ 7 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....

นายอุเทน สิทธิจินดา อายุ 77 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูก

จากไผ่ เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

ชื่อ นายแดง ประสพคุณ

ความชำนาญ จักสาน ตระกร้า

ที่อยู่ 24 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....

นายแดง ประสพคุณ อายุ 51 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูกหลาน มีความรู้ ความชำนาญ เรื่องการจักสาน ตระกร้า จากไผ่ เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

ชื่อ นางคำ ปักษาพันธ์
ความชำนาญ งานช่างฝีมือ เย็บผ้า
ที่อยู่ 32 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก
จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นางคำ ปักษาพันธ์ อายุ 62 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูก หลาน มีความรู้ ความชำนาญ เรื่องงานช่างฝีมือ เย็บผ้า

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรม

ชื่อ นายไพฑูรย์ บุญทรัพย์
ความชำนาญ ด้านการทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ เตียง เก้าอี้)
ที่อยู่ 46 หมู่ 7 บ้านแพง ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก
จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นายไพฑูลย์ บุญทรัพย์ อายุ 42 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของคนในชุมชน มีความรู้ ความชำนาญ ด้านการทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ เตียง เก้าอี้) เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรม

ชื่อ นายอาทิตย์ โพธิ์ชัย
ความชำนาญ ด้านการทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ เตียง เก้าอี้)
ที่อยู่ 28 หมู่ 1 บ้านแสง ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก
จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....099-3421034.....

นายอาทิตย์ โพธิ์ชัย อายุ 47 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย มีความรู้ด้านการทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ เตียง เก้าอี้) ส่งเสริมเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ยินดีถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม

ชื่อ นายทองลา จารุกขมูล

ความชำนาญ ด้านการศิลปกรรม แหล่อวยพร เชิญพระเวสเข้าเมือง

ที่อยู่ 9 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....

นายทองลา จารุกขมูล อายุ 61 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รักของลูก หลาน มีความรู้ ความชำนาญ เรื่องการแสดง แหล่อวยพร เชิญพระเวสเข้าเมือง เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม

ชื่อ นายมนตรี สีสิทธิ์
ความชำนาญ หมอลำ
ที่อยู่ 48 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นายมนตรี สีสิทธิ์ อายุ 62 ปี มีความสนใจด้านศิลปะการแสดง เป็นหมอลำกลอนในงานสำคัญต่างๆ ด้วยความวิริยะอุตสาหะและความพยายามจนทำ ให้ปัจจุบันกลายเป็นผู้ที่มีความชำนาญด้าน หมอลำกลอน รับจ้างการแสดงตามงานรื่นเริงต่างๆเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ ครอบครัว และเสียสละเวลาส่วนตัว สอนผู้ที่สนใจจะเรียนรู้ด้านงานศิลปะงานแสดงให้ลูกหลานต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนา

ชื่อ นายอุดม ศิริบุญ

ความชำนาญ มีความรู้ในด้านพิธีการทางศาสนา

ที่อยู่ 11/1 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ .....

นายอุดม ศิริบุญ อายุ 72 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูก หลาน มีความชำนาญ ด้านพิธีการทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนา

ชื่อ นายคำดี สายสุพรรณ
ความชำนาญ มีความรู้ในด้านพิธีการทางศาสนา โฆษก ประชาสัมพันธ์
ที่อยู่ 17 หมู่ 8 บ้านบากนาเจริญ ตำบลแพงใหญ่ อำเภอ เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ .....

นายคำดี สายสุพรรณ อายุ 65 ปี ยึดหลักความพอเพียง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นที่รัก ของลูกหลาน มีความชำนาญ มีความรู้ในด้านพิธีการทางศาสนา โฆษก ประชาสัมพันธ์